

Πριν 40 χρόνια, στις 3 Ιανουαρίου 1980, ο ίδιος ο τότε πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής ανακοίνωσε την αναστολή εφαρμογής του ν. 815.

Ήταν η πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση –και μοναδική μέχρι σήμερα– που ψηφισμένος και ήδη εφαρμοζόμενος νόμος καταργούνταν, κάτω από την πίεση ενός ιδιαίτερα μαχητικού και μαζικού κινήματος.

Στηριζόμενο καταρχήν από την αριστερή μειοψηφία της ΕΦΕΕ, κατάφερε να κερδίσει μεγάλο μέρος των γενικών συνελεύσεων των φοιτητικών συλλόγων (ΦΣ), να αναδείξει τις ριζοσπαστικές τάσεις και να εμπνεύσει νικηφόρο αγώνα.

---

40 χρόνια πριν, το φοιτητικό κίνημα καταργεί το νόμο 815

1978, Αύγουστος ● Ψηφίζεται ο νόμος 815, νόμος-πλαίσιο για τα ΑΕΙ.

1978, 28 Αυγούστου ● Πρώτη συγκέντρωση κατά του νόμου.

1979, 12 Οκτωβρίου ● Αστυνομική παραβίαση του πανεπιστημιακού ασύλου.

1979, Οκτώβριος -Νοέμβριος ● Οι καταλήψεις επεκτείνονται.

1979, Δεκέμβριος ● Η κυβέρνηση Καραμανλή αποφασίζει lock-out στα πανεπιστήμια μέχρι 8/1/1980.

1979, Δεκέμβριος ● Η ΕΦΕΕ, κάτω από την πίεση του κινήματος που είχε πάρει την πρωτοβουλία των κινήσεων, αποφασίζει καταλήψεις όλων των σχολών από 8/1/1980.

1980, 3 Ιανουαρίου ● Ο Κ. Καραμανλής ανακοινώνει την «αναστολή» του νόμου 815.

1979 Στον απόηχο του Μάη του '68, ενώ κρατούσε ακόμη ο ριζοσπαστισμός της μεταπολίτευσης, ένα ρωμαλέο αγωνιστικό κίνημα κατόρθωσε κάτι που αρχικά φάνταζε αδύνατο: Να στείλει έναν **ψηφισμένο από τη Βουλή** αντιδραστικό νόμο στα αζήτητα της Ιστορίας. Μειοψηφικό στην αρχή, το κίνημα των καταλήψεων, όπως ονομάστηκε, πήρε στην πορεία τη μορφή χιονοστιβάδας που παρέσυρε τα πάντα, μέχρι τη νίκη. Την **κατάργηση του νόμου 815 για τα ΑΕΙ**, στις 3 Ιανουαρίου 1980.

Μετά τις καταλήψεις της **Νομικής** και του **Πολυτεχνείου** επί δικτατορίας, η κατάληψη θεωρείτο ιεροσυλία τα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης. Το ταμπού έσπασαν **οι φοιτητές της Πάτρας** το Δεκέμβρη του **1977**, πραγματοποιώντας την πρώτη μεταδικτατορική κατάληψη πανεπιστημιακού χώρου — εκεί ο γράφων πρωτογνώρισε τον σύντροφο **Τάσο Κατιντσάρο** που χάθηκε πρόωρα. Συμμετείχε και η **Σπουδάζουσα Πάτρας του Ρήγα Φεραίου**, παρά την αντίθετη γνώμη της ηγεσίας.

Το κίνημα των καταλήψεων του '79, πατώντας σε αυτή τη «**νομιμοποίηση**», εδραίωσε πλέον την κατάληψη ως όπλο πάλης του φοιτητικού -αργότερα και του μαθητικού- κινήματος.

Συνοπτικά, τα γεγονότα εξελίχθηκαν ως εξής:

Τον Αύγουστο του 1978, με κλειστές τις σχολές, το θερινό τμήμα της Βουλής ψήφισε τον **νόμο 815 για τα ΑΕΙ**. Με διακηρυγμένο στόχο να βάλει τάξη στα πανεπιστήμια και ανομολόγητο να εξορίσει από αυτά τον ριζοσπαστισμό της μεταπολίτευσης.

Ο νόμος αυτός προέβλεπε περιορισμό των εξεταστικών περιόδων από **3** σε **2**, κατάργηση της μεταφοράς μαθημάτων, έξωση των «**αιώνιων φοιτητών**» με την επιβολή ανώτατου χρονικού ορίου σπουδών (**v + v/2**), αυταρχικές διατάξεις για το επιστημονικό προσωπικό κ.ά.

Ενώ ακόμα και η **ΔΑΠ** πήρε αποστάσεις από τον νόμο, η στάση της **πλειοψηφίας του ΚΣ της ΕΦΕΕ**, που συγκροτούσαν **ΠΣΚ (ΚΚΕ), ΠΑΣΠ (ΠΑΣΟΚ) και Δημοκρατικός Αγώνας (ΚΚΕεσ.)** ήταν παραλυτική για το κίνημα. Χαρακτηριστική ήταν η άρνηση να μετατραπεί σε διαδήλωση η συγκέντρωση της ημέρας ψήφησης του νόμου στη Βουλή (29/8/78).

Το κίνημα των καταλήψεων του '79 έστειλε ψηφισμένο νόμο στα αζήτητα

Με πρόσφατη τη διάσπαση του Ρήγα Φεραίου και τη δημιουργία της **Β' Πανελλαδικής**, οι επιπτώσεις του νόμου που φάνηκαν στις επόμενες εξεταστικές περιόδους φούσκωσαν τα πανιά του μπλοκ των καταλήψεων που συγκροτούσαν η **μειοψηφία της ΕΦΕΕ (Β' Πανελλαδική, ΠΠΣΠ, ΑΑΣΠΕ)** και άλλοι αγωνιστές.

Η σκληρή καταστολή στις **12 του Οκτώβρη 1979** και η **παραβίαση του ασύλου** με την **εισβολή της αστυνομίας στη Νομική** το ίδιο βράδυ, έφερε τα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα από την κυβέρνηση αποτελέσματα. Ενίσχυσε το αγωνιστικό μπλοκ που με σύνθημα «**τέρμα πια στις εκτονώσεις, εμπρός για καταλήψεις και διαδηλώσεις**» και «**ο αγώνας στα χέρια των φοιτητών**», είχε κατέβει στη συγκέντρωση με στόχο να την μετατρέψει σε διαδήλωση.

Καταιγιστική η συνέχεια, πήρε τη μορφή χιονοστιβάδας. Με πρόταση της μειοψηφίας, καταλαμβάνονται διαδοχικά το Χημείο, η Πολυτεχνική Ξάνθης, Γεωλογικό, Φυσικό, Νομική, Πολιτικοί Μηχανικοί, ενώ η πλειοψηφία της ΕΦΕΕ επιδιώκει **ημερήσιες ή τριήμερες αποχές** σε συνδυασμό με **εκστρατεία ενημέρωσης**.

Στις 8/12/1979 σε πρωτοσέλιδο άρθρο με τίτλο «**Οι “καταλήψεις”**» ο **Ριζοσπάστης** γράφει:

«Οι κομμουνιστές φοιτητές, μαζί με την πλειοψηφία του δημοκρατικού φοιτητικού κινήματος (ΦΚ) είναι **κατηγορηματικά αντίθετοι** με τη χρησιμοποίηση, στις σημερινές συνθήκες, τέτοιων μορφών πάλης.

Λένε **ΟΧΙ στις καταλήψεις**, γιατί **δεν βοηθούν** σήμερα τους αγώνες ενάντια στον αντιδραστικό ν. 815. Η χρησιμοποίηση τέτοιων μορφών πάλης απομονώνει κι αποσυνδέει το ΦΚ από τους φυσικούς συμμάχους του. Δημιουργεί προσχήματα για να συκοφαντηθεί στην κοινή γνώμη το φοιτητικό κίνημα. **Εξυπηρετεί αντικειμενικά**, έστω και αν δεν το κατανοούν μερικοί φοιτητές που παρασύρονται, **την κυβερνητική πολιτική**».

Παρά το ότι το μπλοκ της πλειοψηφίας της ΕΦΕΕ επικεντρώνει στη **μη εφαρμογή** του ψηφισμένου νόμου, νέο κύμα καταλήψεων με αποφάσεις γενικών συνελεύσεων απαιτεί **την απόσυρσή του**.

Μετά από εισαγγελική δίωξη κατά παντός υπευθύνου για τις καταλήψεις Χημικού και Γεωλογικού, η ΕΦΕΕ που έχει ήδη υπερκεραστεί από ένα ρωμαλέο φοιτητικό κίνημα, αποφασίζει **τριήμερη κατάληψη όλων των σχολών**. Η κυβέρνηση απαντά με κλείσιμο των πανεπιστημίων μέχρι τις 8/1/80. **Η ΕΦΕΕ αποφασίζει κατάληψη όλων των σχολών από 8/1**.

Στις **3/1/80** ο καισαρισμός του Καραμανλή δέχεται κάρριο πλήγμα. Ο ίδιος, ως πρωθυπουργός, αναγκάζεται να εξαγγείλει την **αναστολή της εφαρμογής του νόμου** και τη σύσταση επιτροπών για **νέο νόμο πλαίσιο**.

Πρόκειται για σημαντική νίκη του κινήματος που άφησε παρακαταθήκες για το μέλλον

Μειοψηφικοί αγώνες μπορούν αποβούν νικηφόροι, αρκεί να κοιτάμε τον αντίπαλο στα μάτια, όσο ισχυρός και αν φαντάζει. Να αποσπάμε κατακτήσεις στο σήμερα. «**Να τολμάμε να αγωνιζόμαστε, να τολμάμε να νικάμε**». Η αποφασιστική αγωνιστική στάση, πριμοδοτεί εκ των πραγμάτων και **μειοψηφικές τάσεις αντίστασης σε άλλους χώρους**.

Αναδείχθηκε η **προτεραιότητα των Γενικών Συνελεύσεων** των ίδιων των φοιτητών έναντι της **ανάθεσης** στους εκπροσώπους των **ΔΣ** των Συλλόγων. Κατοχύρωση της κατάληψης ως μέσου πάλης.

Η καταστολή φούντωσε το κίνημα αντί να φοβίσει τους φοιτητές. Ο αγώνας απέβη νικηφόρος, όταν μπήκαν στο παιχνίδι και οι άλλες δυνάμεις. Αυτό, πάντως, δε θα συνέβαινε χωρίς τη δυναμική και αποφασιστική στάση του μπλοκ των καταλήψεων. Αυτή η διαλεκτική αποτελεί **κλειδί στη στρατηγική νικηφόρων αγώνων**.

Το κίνημα των καταλήψεων, εκτός των άλλων, κατέδειξε το πραγματικό περιεχόμενο του επαγγελματικού «**εξευρωπαϊσμού**» και του **αστικού εκσυγχρονισμού** καθώς και την **κρίση της επίσημης αριστεράς** της εποχής. Κόντρα στη λογική της ανάθεσης, οι νόμοι καταργούνται στο πεζοδρόμιο υπερβαίνοντας δυσμενείς «κοινοβουλευτικούς» συσχετισμούς. Ας μην ξεχνάμε ότι η **ΠΣΚ** είχε τότε **27%**, η **ΠΑΣΠ 21,4%**, ο **Δ.Α. 20,9%**, η **ΔΑΠ-ΝΔΦΚ 13,2%**, η **ΠΠΣΠ 4,9%** και η **ΑΑΣΠΕ 4%**.

Το κίνημα των καταλήψεων έφερε μορφές διαφορετικής ζωής μέσα στις σχολές. Μιλάμε για καταλήψεις στην πλειονότητά τους ζωντανές. Δίπλα στον αγώνα και τους στόχους του, άνθησαν προσπάθειες γενικότερης **αμφισβήτησης**, πέρα από τη δομή και την οργάνωση του φοιτητικού κινήματος. Τρόπος ζωής, σχέσεις των φύλων, πολιτιστική δημιουργία, προβληματισμός για τη χρησιμότητα, τον προσανατολισμό και το περιεχόμενο αντιμαθημάτων.

Αυτά εννοούσε ο Γ. Ράλλης στη Βουλή, όταν σε μια εκ πρώτης όψεως ακατανόητη αποστροφή του λόγου του κατήγγειλε σπουδαιοφανώς: «Ξέρετε τι βάζανε στα μεγάφωνα οι φοιτητές; **Τον Κηληδόνη βάζανε!**».

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 5.1.2020